№ 871 სამშაბათი, 20 ივლისი. 1896—1899 სამშაბათი, 20 ივლისი. № 871

სტამბა და რედაქცია ტფილისი, სასახლის ქ., სათ.-აზნაურთ ქარვასლა

...მომწერნი გაზეთის დასაკვე... ...სამართავენ რედაქციის დილის 10—... საათამდე და საღამოს 6—7 ...ან „ქ. კ. საზ.“ წიგნის მაღაზიას.

ხელ-მოუწერავ წერილებს რე-დაქცია არ ბეჭდავს.

...პირ მოლაპარაკება რედაქტორთან შეიძლება ყოველ დღე.

ტელეფონი № 363

ცნობის ფურცელი

ყოველ-დღიური გამოცემა

გაზეთის ფასი: ერთის წლით 6 მან., ... თვით 60 კაპ. თითო ნომერი 3 კაპიკი

ფასი განცხადებისა ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 10 კაპ., მეოთხეზე—5 კ.

Типографія и Редакція „Цнобисъ Пурцели“ Тифлисъ, Дворцовая ул. д. Дворянства. Телефонъ № 339

წლის დამლევამდე გაზეთი „ცნობის ფურცელი“ ეღირება 3 მან. 50 კაპ.

!!მიაქციეთ ყურადღება!!

ჩინეთის მაღაზია

დ. ფ. დემენტიევისა

გოლოვინის პროსპექტი, ზუბალაშვილის ... სობრანიეს გვერდზე.

იგემეთ ჩაი პირველი მოკრეფისა 1898 წლისა მშვენიერი ყნოსვისა და სასიამოვნო გემოსი

ჩაი და ყავა იყიდება წვრილად და პარტიებით

ყოველს მყიდველს ჩვენის ჩაისას დაეთმობა მანათზე აბაზი და საჩუქრად მიიღებს ჩინეთის, იაპონიის და სხვა საჭირო და საოჯახო ნივთს.

ვინც 12 ან მეტ გირვანქა ჩაის იყიდის ჩვენგან იმას საჩუქრად მიეცემა ჩაის სერვიზი

იქვე მრავალფეროვანი ჩინეთის და იაპონეთის ნივთებია საჩუქრებისა და სიმშვენიერისათვის

მაღაზიები იმყოფება როსტოვ-დონზე, კიევში, ოდესაში, იალტაში, ნიკოლაევში, ეკატერინოდარში, ხარკოვში, ეკატერინოსლავში პიატიგორსკში და ტფილისში

!!მიაქციეთ ყურადღება!!

(100—55)

ქართული დრამატიული საზოგადოების გამგეობამ ორიგინალური პიესების რეპერტუარის გასამდიდრებლად დანიშნა ამგვარი პიესებისათვის

სამი პრემია 120, 80 და 50 მანეთი

ხოლო გადმოკეთებული პიესებისათვის 50, 30 და 20 მან.

ამისათვის გამგეობა მოიწვევს ქართველ მწერლებს რათა წარმოადგინონ თავიანთი ნაწარმოები, რომლებიც განხილული იქმნებიან გამგეობისა და მის მიერ მოწვეულის პირების თანადასწრებით და საუკეთესო და სცენისათვის გამოსადეგ პიესებს დაენიშნება ღირსების დაგვარად ზემოხსენებული პრემია.

ავტორებმა პიესები უნდა გამოგზავნონ ... 15 ... ნაწერი უნდა იყვნენ, ხოლო სახელი და გვარი ცალკე დაბეჭდილს კონვერტში უნდა იყოს მოხსენებული და ეს დაბეჭდილი კონვერტი პიესასთან ერთად წარმოდგენილი

ადრესი გამგეობისა: ტფილისის სათავად-აზნაურო ქარვასლა. (12—5)

მკურნალი და ამბულატორია გ. თოფურიასი ქუთაისში.

...ნალოში 50 საწოლია ავად-მყოფთათვის მიიღებიან ავადმყოფნი: შინაგანისა, ნერვების, საქირურგო, თვალისა და დედათა ავადმყოფობისანი,

გადამდებ სენით ავადმყოფნი, არ მიიღებიან.

ავადმყოფთ სინჯავენ დილის 11 საათიდგან ნაშუადღევის 3 საათამდე. შინაგან და ნერვების ავადმყოფობას სწამლობს ს. გ. თოფურია. საქირურგო თვალების ავადმყოფობას და სიფილისს ფ. ქ. გვირაბი.

დედათა ავადმყოფობას მკურნალი ქალი მ. თ. კოზაკი.

ამბულატორიასთან არის კაბინეტი, საექიმო და საბაქტერიოლოგიო გამოკვლევისათვის, ელექტრონით წამლობისათვისა და მასაჟის თვის.

სამკურნალო დირექტორი ს. გ. თოფურია

Лѣчебница С. В. Топурія въ Кутаисѣ

ახალი ამბავი

—

*** მახხაანის ქსენიის ექიმად, როგორც გვატყობინებენ, დაუნიშნავთ ახალგაზდა ექიმი ალექსანდრე დიასამიძე, რომელიც უკვე გამგზავრებულა კიდეც.

*** ქსენონები გორის მაზრაში. როგორც გვატყობინებენ გორის მაზრაში უნდა გაიხსნას სამიოდე ქსენონი, ერთი, სხვათა შორის, უნდა გაიხსნას სოფ. ახალქალაქში და მეორე ს. ქარელში.

*** ახალი დანიშნულება. ქუთაისის საოლქო სასამართლოს პროკურორის თანაშემწედ დაუნიშნავთ ბ-ნი ვრასსკი.

*** გუბერნატორის და საგუბერნიო ექიმის გამგზავრება. გუშინ ბორჩალოს მაზრაში გაემგზავრნენ ბ-ნი გუბერნატორი სვეჩინი და საგუბერნიო ექიმი ბ-ნი ქიქოძე.

*** ახალგორის ქსენონი, როგორც ჩვენ გვაუწყებენ სარწმუნო წყაროდან, უნდა გადაიტანონ წილკანში.

ავღნიშნავთ-რა ამ ამბავს, არ შეგვიძლიან არ გამოვსთქვათ ჩვენი გაოცება იმის შესახებ, თუ ვის და როგორ მოსვლია ასეთი უცნაური აზრი—ქსენონის გადატანა. საქმე ის არის, რომ ახალგორის გარშემო და თვით ახალგორში მრავალი მცხოვრებელია, ხოლო წილკანს და მის ახლო მახლო სოფლებში ჯერ ერთი ნაკლები მცხოვრებია და ამას გარდა წილკანი მცხეთიდან მოშორებულია ათი ვერსის მანძილზე და მუდმივი მიმოსვლაა ხოლმე ტფილისსა და წილკანს შორის.

ნება-უნებურად გვებადება ასეთი კითხვა, რაღა უნდა ქნან ახალგორელებმა და მის ახლო-მახლო მცხოვრებლებმა უქსენონოთ, მით უფრო, რომ ახალგორს ხშირი ავადმყოფობა იცის ხოლმე.

*** გამოცდა სასწავლებლებში. რეალურ სასწავლებელში გამოცდა დანიშნულია 23 აგვისტოს, ხოლო ახლად შემოსულებისათვის 27 და 28 აგვისტოს.

საეპარქიო საქალებო სასწავლებელში გამოცდა დაიწყება 25 აგვისტოდან.

სასულიერო სემინარიაში და სასულიერო სასწავლებელში გამოცდა დაიწყება 17 აგვისტოდან.

*** სტუდენტების შესახებ. სახალხო განათლების სამინისტროს საყოველთაო მიწერილობა სამსწავლო ოლქის მზრუნველთა მიმართ.

უმაღლესის ნების ასასრულებლად, რომელიც გამოთქმულია „მთავრობის უწყებაში“ ამა წლის 25 მაისს, სამოსწავლო ოლქთა მზრუნველებთან და უმაღლეს სასწავლებელთა უფროსებთან მოლაპარაკების შემდეგ, შესაძლებლად ვცან შევიწყნარო წლევანდელ უწესოებაში მონაწილეობის მიმღები ყმაწვილი კაცები, იმ მცირეოდენ ყმაწვილ კაცთა გარდა, რომელთა ყოფნა უმაღლეს სასწავლებლებში მიჩნეულ იქმნება მავნებლად სწავლის წესიერ მსვლელობისათვის და რომელნიც ამიტომ არ უნდა იქმნან მიღებულნი არც ერთ სასწავლებელში. ხოლო ყველა დანარჩენნი ყმაწვილი კაცნი, უმაღლეს სასწავლებლებიდგან დათხოვნილნი, უნდა განაწილებულ იქმნან ჯგუფებად: 1) ისინი, რომელნიც შეიძლება მიღებულ იქმნან იმავე სასწავლებელში ამა წლის აგვისტოში; თუ სასწავლებელში არსებულ ადგილების რიცხვის გამო, ანუ რომელსამე სხვა მოსაზრებით ამ ჯგუფის ყმაწვილების ... მიღება შეუძლებელი იქნება ...

შინ შეიძლება სტუდენტებად ჩაირიცხნენ ისინი მომავალ წლის იანვრიდგან, ანუ ნება მიეცეთ პირდაპირ ეგზამენი გარდაიხადონ 1900 წლის მაისში და ეგზამენის გადახდის შემდეგ ჩაირიცხნენ სტუდენტებად; 2) ისინი, რომელთაც შეუძლიათ შევიდნენ სასწავლებლებში 1900 წლის აგვისტოში. ამ ჯგუფს, სხვათა შორის, შეიძლება მიეკუთვნონ ის ყმაწვილები, რომელთაც უწესოების დროს სასწავლებლიდგან გამორიცხვის შემდეგ მოესპოთ სასწავლებელში შესვლის უფლება, თუ დამტკიცდება, რომ ამ ყმაწვილებისაგან არ არის მოსალოდნელი ცუდი გავლენა ამხანაგებსა და სწავლის წესიერ მსვლელობაზედ.

ასე ჯგუფებად დანაწილებას ყმაწვილ-კაცებისას მე ვანდობ თქვენს აღმატებულებას სასწავლებლის მთავრობასთან და ადგილობრივს ადმინისტრაციასთან შეთანხმებით.

ყველა იმან, ვისაც ჰსურს მიღებულ იქმნას, უნდა წარადგინოს თხოვნა იმ სასწავლებელში, რომლიდგანაც დათხოვნილ იქმნენ, და უნდა იცოდეს, რომ თუ მათ ხელ-ახლა მიიღეს მონაწილეობა უწესოებაში, დათხოვნილ იქმნებიან და ჩამოერთმევათ სასწავლებელში შესვლის უფლება.

*** თავ. გიორგი ჩიჩუას წერილი. მ. ხ. ბატონო რედაქტორო! 15 ამა თვისას სრულიად განკურნებული ჩემის სასიკვდილო ჭრილობისაგან ექიმის გერარტის გონივრულის მოვლით, გამოვეწერე რა თოფურიას საავადმყოფოდან, გთხოვთ თქვენის პატივცემულის გაზეთის საშუალებით აცნობოთ ჩემთა მეგობართა და ნაცნობებთა, რომელნიც ხშირად ჰკითხულობდნენ დეპეშებით კავკასიის და რუსეთის სხვა-და-სხვა კუთხიდან ჩემის ავადმყოფობის მიმდინარეობას, თანაგრძნობას მიცხადებდენ უბედურის შემთხვევისა გამო და თან გამოუცხადოთ მათ ჩემი უღრმესი და უგულითადესი მადლობა.

თ-დი გ. კ. ჩიჩუა

*** **ახალ-სენაკი.** შემნახველ-გამსესხებელი ბანკის თაობაზე. ამა ივლისის ოთხს, ახალ-სენაკის ნორმალურ სკოლაში მოწვეული იყო აქაური შემნახველ-გამსესხებელი ბანკის წევრები. უმთავრესი დედა აზრი წევრების მოწვევისა გახლდათ ამ ბანკის ერთის წევრის და საქმის მწარმოებლის გარდაცვალება და იმის მაგიერის არჩევა. თუმცა-ღა ამ საგნის შესახებ ამ თვეს ნახევრის წინადაც კრება ქონიათ, მაგრამ ვერაფერი გაკეთებულა, რადგანაც საქმის მაგიერ „მათვ-ბურს და პროვინციალურ შენჩემობა“-ს უჩენია თავი. უკანასკნელ კრებაზე საკმაო რიცხვი წევრებისა შეიკრიბა, თავმჯდომარემ კრებას მათი მოწვევის მიზეზი აუხსნა. ერთმა წევრმა თავმჯდომარეს სთხოვა ორიოდე სიტყვის თქმა. წევრმა დაიწყო: „ბატონებო! ყოველის ჩვენგანის ზნეობრივი მოვალეობაა, რომ აწ უკვე განსვენებულს მაქსიმე ელიავას (წევრი და საქმის მწარმოებელი ბანკისა), რომელიც დიდი ხანია, რაც ამ ბანკში მსახურებდა, იმის ხსოვნას ფეხზე დგომით პატივი ვცეთ, თუმცალა დრო იყო პირველ კრებაზე აღგვესრულებინა ეს პატივისცემა განსვენებულისათვის, მაგრამ პირველში ვისგანაც ჯერ იყო, იმან კი ხმაც არ ამოიღო და „გადაკრული“ ლათაიურით თავი მოგვაბეზრავო“. კრებაში გაისმა: „მართალია მართალი პატივი ვცეთო“, მაგრამ თავმჯდომარემ ბრძანა: „აწი გვიან არის“-ო და მით გათავდა იმ კაცის ხსოვნა, რომელიც მთელი 25 წელიწადი ახალ-სენაკში მსახურებდა და შეძლებისა და გვარად ემსახურებოდა, არამც თუ ახალ-სენაკს, არამედ მთელს მაზრას. სენაკელებისაგან არაფერი არ არის გასაკვირველი, მაგრამ ამან მეტის-მეტად გამაკვირვა და ვსთქვი ჩემს გულში, ნუ თუ მეტი დაფასება არ იციან ამ [illegible] მეთქი და გულ-ნატკენმა აივანზე დავიწყე სეირნობა შუბლის გასაგრილებლად, როგორც გარეშე პირმა. აი როგორ სცოდნიათ აქაურებს 25 წ. ნამსახურის კაცის დაფასება! აფერუმ! ასარჩევად, ვინც კი უნდოდათ, კიდეც აირჩიეს და მით გათავდა საქმე. მადლობა ღმერთსა! დაწვრილებით მინდოდა ამ კრებისა და ბანკის სიავკარგეზე ორიოდე სიტყვა გამეზიარებინა მკითხველისათვის, მაგრამ, როგორც ზემოთაც ვთქვით, გული გამიტყდა, ან და ღირდა, რამე რომ მეთქვა? ამიტომ ვამჯობინე ამის შემდეგ დამესვა....

გარეშე მაყურებელი.

*** **გურია** გოგიტელაას გოდება. დედავ! იობელას გაუმარჯოს ღმერთმა. სად ხარ კაცო? სად დეიკარგე? გაგიგონია ასე ცოლშვილის მიტიება?

— ცოლი ღმერთმა დასწყევლოს და ვახუშტაის დატიება დასტურ კია ძნელი; ამდენი ხანია არ მინახავს, ერთი ბალინა მყავს და.

— ბალინა ბალანაია და ცოლი კიდევ უფრო სწუხდა უნახავობით.

— ისე ღმერთი შეუწუხებს გულს და სულს ახლანდელ ქალებს. ახლანდელი კუდრაჭა ქალები ქალი კიარა ქაჯია, ქმარი არ იციან და შვილი, მტერი და მოყვარე, შინაური და გარეული; თუ იშოვნა საწყალმა ყაზახმა ორი კაპეიკი ყველა იგინმა უნდა მიიწეპოს კუდზედ; ორი მანეთის გუნდა არ ჰყოფნის თვეში, ლახასტაკი ხომ მეტია? ახლა კიდევ, რაღაც შლარპაია, წამეიკოკორინებენ თავზედ და ჰე-რი-ჰა! სად წავა ეშმაკი ვერ გაიგებს, აწი იგი დაწყევლილი შლარპაი ქე მაინც იეფი იყოს; იგი მაინც რაცხა ზედ დაყუდებული პასკასავით რომ არის, იგი ყოფილა რაცხა ძვირათ. ნუ გეშინია ჩვენი დედაკაცები იმას არ კითხულობენ ფული როგორ იშოვნება; კი იყიდე და მეტი რის დარდი აქვს, გამეიწკიპებიან ამ მარსის ორშაბათის და იმის მაგიორში, რომ ქმარს საჯილი წაულოს ყანაში, ვინცხა კუ დაბზიკა ბიჭებს დასდევენ კუდში. ჰეი ჰეი რა ქალები ყოფილა უწინ თურმე! რა სამშობლოს ერდგული, რა ოჯახის მუყაითი, რა ქმარ-შვილის მოსიყვარულე! ახლანდელ ქალებს არც ქმარი ახსოვთ, არც შვილი, არც ოჯახი, არც მტერი, არც მოყვარე, არც პრასა, არც ნიახური და არც ქონდარი. ახლა მაინც ეს რაცხა ახლა მოდის რუსული ბარიშნები რომ არის, ეგენი სულ აღფერ თავშია. სულ არაფერი საქმის გაკეთება არ შეუძლია: ცეცხლი ცხელიაო, წყალი ცივიაო, დახვეტა სირცხვილიაო, ოჯახში მიხედ-მოხედა სიკვდილიაო, ჩიჩქვი ბიჭების ხვევნა-კოცნა „ოჩნი ხარაშო“ არისო. ცალ ხელში შლაპკაი, ცალ ხელში კაბის კუდი და ასე თუ გინდა ერთ თვეს მთელ გურია-აჭარას შემეიტარაზინებს, არც ჭამა უნდა, არც სმაი, არც მოლალვა შეაწუხებს და არც შიმშილი, ოლონდ კი კარგი ქუნტრუშა ბიჭი გააყოლეთ კალავერათ. ყორიფელი კაი, ჩემო გოგიტელაევ, მარა ამ სამოცი წლის დედაბერებს რაღა აჯახრაკებს?! გადამეკიდა ჩემი დარეჯანაჲ შლაპკაი მიყიდეო, ყველამ ქე იყიდა მე რაღა ღმერთი გამიწყრა, შენს ხელში ერთი სიცოცხლე ვერ შევიტყევ, წასვლა არ მღირსებია და მოსვლა, ყველა რაცხას ყიდულობს ახალ მოდისას და მე კი დამღლავებული უნდა ვიჯდე, ჩემს სიცოცხლეში არ გამიხარებია შენს ხელში, და ვერც გავიხარებ თავის დღეში. აგერ ჩვენი ბერი კაკუჩელაის ცოლის ბიძის შვილის გერის ნათლიმამის ჯუმადიეს ბადიშის ქვისლმა შენზედ ულარიბესია, მაგრამ მშვენიერი მაღალი შლაპკა უყიდია! იმან ქე უნდა ვიჯდე და ვეგდო სახლში. ამისთანა სიცოცხლეს სიკვდილი კი ჯობია. ყორიფელში გამოწყვეტილი, მის დღემჩი გაუხარებელი და

გამწარებული შენს ხელში,
ლას ვიზამდი ქალის სიკაპას[illegible]
თავმა ვერ გაუძლო, თვარა
რაფერ გაუძლებს, ღმერთმა
ფაროს ყოველი კაცი დიაც[illegible]
ჰყინა დედაკაცისაგან ავდ[illegible]
ვისესხე ჩვენი მიხაკაისაგან
თუმანი, თვეში ოროლ-ო[illegible]
აბაზად, ერთი წლის ვადით.
კაი ხომ იცი რომელია, აი,
აში რომ არის დასახლებული
მანს ორ აბაზად ასესხებს თ[illegible]
პრაცენტი, რომ ისესხებ მა[illegible]
უნდა დაუტიო, დვაინოი [illegible]
ლი უნდა მისცე და თუ გად[illegible]
ლდა ვაი შენს დღეს რავა [illegible]
ხადა სული. მეც ვერ ვ[illegible]
ვადაზე და იმ წყეულმა ქე მი[illegible]
სუდში. ზასედანია იყო და [illegible]
ყავი. იმ წყეულს სარგებელი
და ოთხი აბაზი მაშვინ მი[illegible]
მანათი ახლა გადამიწყვიტეს
საქმის ნაწარმოები და ასე [illegible]
ვილუპე ერთი შლიაპის ყი[illegible]
იმ ეშმაკის მოგონილით. რაღ[illegible]
ნა მოვშპი და ამოვყავი თავი
ლის და იქ რავაცხა შევაგ[illegible]
ფულები და ახლა უნდა გად[illegible]
დო იმ ჩემ ცოდვით სავსე მი[illegible]
ახლა კ. ნახვამდის. თუ კაცი
კვირიზა, თუ შამოგითვალ[illegible]
დამაკლდები და ნულარ გეი[illegible]
ეგება მაკრინაის ჯვარის წერ[illegible]
მირჩეს. მომიკითხე გუქვიტ[illegible]
დარეჯანი

აცანელი გოგი[illegible]

*** **ს. ჯვარცმა** (გური[illegible])
დური შემთხვევა. ამ თვის 9
ჯვარცმაში ერთი შემაძრწუნ[illegible]
ამბავი მოხდა: აქაურს მცხ[illegible]
ნ. კ—ძეს ცოლი ეთხოვნა,
შემდეგ თვითონ სამუშაოდ
ლიყო სადღაც, სადაც ორ[illegible]
ლიწადი დაჰყო თურმე.
განმავლობაში ახალგაზდა
კურო გაეჩინა კიდეც და ს[illegible]
ნებდა თურმე. აკი უბე[illegible]
არ დაატყდა თავზე! ერთ
შორეულ სამუშაოდან და[illegible]
ბულს ორის წლის შემდეგ,
სახლის კარები ჩაკეტილი
და თურმე. კარები დააბრა[illegible]
არა, კურო უკანა ფანჯ[illegible]
გაიქცა, ხოლო ცოლმა წ[illegible]
რები გაუღო ქმარს. ქმარ[illegible]
საკვირველია, ეს შეამჩნია
კი ის კაცი ვერ მოიგდო
ისევ ცოლს წაავლო თმაშ[illegible]
და იქამდის სცემა, სანამ
არ შეუყენა ცხვირ პირში.
ამის შემდეგ ცოლი აღარ
და მშობლებს ჩააბარა
ქალი, ქალმა კი გად[illegible]
ამისთანა სიცოცხლეს სი[illegible]
სჯობიანო და განეზრახ[illegible]
მოწამლა. ამ მიზნით ის
თურმე ჩოხატაურში თეზ[illegible]
სყიდლად, ხოლო რადგან
ეშოვნა, შემდეგ ხიდისთა[illegible]

...ლიყო და იქ ეშოვნა კიდეც
...ის სიმაგრე ჯერ ტანისამოს-
...ჯა და რაკი ტანისამოსი
..., მერე თვითონაც გადაეკ-
...ერთი ჰიქა. ერთბაშად ვერ გა-
...პა და ზოგი გულსა და
...ზე გადაღვროდა, სიმწარი-
... კივილი მოერთო; ამის გა-
...ზედ მეზობლები მოცვივნუ-
...ენ და ენახათ, საწყალს ქალს
... და ძუძუებზე ცეცხლი ეკი-
...და თურმე. ამის შემდეგ დღე-
...რი დიდის წვალებით კიდევ
...ხლა და მერე გარდაიცვალა..
...როა ამ გარემოებას მოაქციოს,
...ლება ვისაც ჯერ არს და ალკრ-
... დუქნებში თეზაფის ყიდვა,
... შემთხვევა მთელს გურიაში
...ულია და სულ თეზაფისაგან
..., რადგან თეზაფს ადვილად
...ობენ ყველგან.

ჯვარცხმული მაყურებელი.

* * * ს. სერგეთი (სამეგრელო) ... მემკვიდრე ცესარევიჩზე..
11 ივლისს, გარდახდილ იქმნა
...ვიდი ღვთივ განსვენებულ
...იმპერატორებითი უმაღლესო-
...დიდის მთავრის მემკვიდრე ცე-
...ვიჩის გიორგი ალექსანდრეს
...სულის მოსახსენებლად. პანა-
...დი შეასრულა ადგილობრივმა
...ელმა, მამა ამბროს გაწერე-
... პანაშვიდს დიდძალი ხალხი
... პანაშვიდის შემდეგ მოძ-
...რმა წარმოსთქვა მგრძნობიარე
... აწ განსვენებულ მის იმპე-
...რებითი უმაღლესობის შესა-
...რომაც ძრიელ იმოქმედა ხალხზე.

ნ. ჩახავა.

* * * ს. კოკი. (სამეგრელო) ...ურო აგა-და-კარგა. კოკი შესდ-
...ა 600-ზე მეტი მეკომურისა-
..., რომელთა შუა რიცხვი ეკუ-
...ის თავად-აზნაურობას, ეს სო-
... აკრავს სამურზაყანოს, მაგ-
... ჰყოფს მას მდინარე ინგური.
... მიწა ძლიერ ნოყიერია, ხალხი
... ამუშა, რომლის მიზეზად
...ლება ისევ ის, ამოუფხვრელი
...კი სამეგრელოსი — ქურდობა.
...იმ მაზრის სოფელთაგანია, სა-
...ც მკვიდრნი ეკიდებიან ცხენის
...რითსა და უპირველესობას იმ
...ენს აძლევენ, რომელმაც ჯიბრ-
...რითობა იცის. თუ სადმე ჯარ-
...თვალი მოჰკრეს კარგ მოთა-
... ცხენს კოკელებმა, მერე
...ენს მტერს ისინი არ მოეშ-
..., ან უნდა იყიდონ ან უნდა
...პარონ ხოლმე, თუ პატრონი
...ნიანი გამოდგა. ზოგჯერ ტაიჭს
...ისთანა მტერი აუჩნდება, რომ
...რა კლიტურში დააბათ იქიდ-
...ც გამოგაცლიან, მიუხედავად
...დსა და პატრონს შორისნაცნობ
...ბრობისა და შორი სიახლოვი-
... რისთვისაც ხდებოდა ხოლ-

მე მიგლეჯ-მოგლეჯა, შური, ცილის წამება და სხვა მსგავსი უნუგეშო ამბები. ეს მეორე წელიწადია, რაც მოისვენეს კოკელებმა მაგ დამაფერხებელ ხელობისაგან, რის შედეგი გახლდათ ახალი მაზრის უფროსის დანიშვნა. მის ჩამობრძანებისათანავე ხმა გაუვარდა: არ უყვარს ქურდობა და არც ის პოლიციის მოხელეები, რომლებიც ესარჩლებიან ქურდებსა და ეს ხმა საკმაო იყო, ქურდობაც მიჩუმებულიყო. მახლას, საჭიროა მხოლოდ ერთი სიტყვა: არ მიყვარს ქურდობა (ამასაც არ ამბობენ ზოგიერთი დალოცვილები). აქ კი გამართლდა „შოთას“ თქმულება „შიში შეიქმს სიყვარულსა“ ქურდობის მოსპობა ბევრ რამად არც-კი პიტნავებიათ ბაცაცებს, პირ-იქით ყველა მადრიელია ბ. მაზრის უფროსისა, რომ ისინი გაანთავისუფლეს ღამის უძილობისაგან და მაგრად ხელი სჭიდეს მუშაობასა.

ეხლახან ჩვენი მაზრის უფროსი ოტპუსკით აბანოშია. ხმა დადის ვითომ გადაჰყავდეთ, რის გამო „მელამიებმა“ ყური ცქვიტეს და არის კიდეც ააწყონ ჩარხი.

ლუკა ბუნწარია

* * * **ჯურუყვეთის საზოგადოება.** საზარელი მკვლელობა. ამ საზოგადოებაში 15 ივლისს ერთი საზიზღარი მკვლელობა კიდევ მოხდა, აი საქმე როგორ იყო. ამ საზოგადოებაში მცხოვრებნი ტაია ტულუში თავის ცოლით გაინეთი და ძმით კოსტათი ამ დღეს მოდიოდნენ შინ ს. ჰინათიდგან, სადაც სტუმრად იყვნენ სიკო გოგიჩაშვილის, უფროსი ძმა ტაია წინ მოდიოდა ნახევარ ვერსზე, ხოლო უმცროსი ძმა კოსტა რძალით უკან, ისინი ერთმანეთს ვერ ხედვიდენ. ამათ უთვალთვალებდა აქაური ამბაკო ხოფერია, რომელსაც მტრობა ჰქონოდა ტაიასთან გალახვის გამო და რომ სამაგიერო გადაეხადა, ხოფერია ჩაუსაფრდა გზაში ტაიას, როცა ეს უკანასკნელი მიუახლოვდა, ხოფერია გამოხტა და ხანჯალი მოუქნია ტაიას, ხანჯალი ტაიას ჩოხაზე მოხვდა და გაუჭრა, ხოლო ტაიას მოქნეულმა ხანჯალმა ხოფერიას მარჯვენა ყურის ფარფალი გაუჭრა, ტაია გაიქცა და თავს უშველა. გაბოროტებულმა ხოფერიამ, რომელმაც ველარც შური მიაგო ტაიას, და პატარა ჭრილობაც მიიღო მისგან, დაანება თავი გაქცეულს მოწინააღმდეგეს და კოსტას დაუბრუნდა იმ განზრახვით, რომ ძმის სამაგიერო მისთვის მიეგო. ჩაუსაფრდა გზაში და როცა კოსტა მიუახლოვდა, რომელმაც არ იცოდა თუ რა მოხდა მის ძმასა და ხოფერიას შორის, გულ დამშვიდებული მიდიოდა. უცებ გამოხტა ხოფერია და უეცრივ ხანჯალი დასცა მუცელში კოსტას, ბროცა დაჭრილი წაიქცა, ხოფერიამ ხელ მეორედ გულში დასცა ხანჯალი და ასე ულმობელად და სწრაფად მოუსპო სიცოცხლე ახალ-გაზდა 20 წლის ყმაწვილ კაცს.

მეორე დღეს ადგილობრივმა ბოქაულმა ბ-ნმა იოსელიანმა გამოიძია საქმე და როგორც მოხსენებულია, ყოველივე ისრე აუხსნა. ოქმი გამომძიებელს გაუგზავნა, ხოლო დამნაშავე შეიპყრო და ციხეში გაგზავნა ურმით, რადგანაც დამნაშავემ თავის თავი ავადმყოფად აღვიარა.

როგორც წარსული წლის „ცნობის ფურცლის“ მკითხველებს მოეხსენება, ამ ბოლო დროს ჩვენში ძალიან გახშირდა ასეთი საზიზღარი მკვლელობა, რომლის მიზეზად, სხვათა შორის, ისიც უნდა ჩაითვალოს, რომ ასეთი მკვლელები იშვიათად ისჯებიან ჩვენებური „ხრიკების“ წყალობით.. ნუ თუ ასეთ განზრახულ ბოროტებას უფრო სასტიკი ყურადღება არ უნდა მიექცეს?!. ერთად ერთი დაწესებულება — გაზეთი, რომლის მიზანია დაფარულ ბოროტებას ფარდა ახადოს, იმასაც კი ჯეროვან ყურადღებას არ აქცევენ!..

კუ—კუ.

სამეურნეო ცნობა

მოკლე დარიგება ვაზის მოშენებაზე და ღვინის დაყენებაზე.

ვაზი. vitis vinifera სხვა მცენარესავით ნაზი არ არის: იგი კარგად გვარობს ყოველგვარ მიწაზე და ყოველგვარ მიწიდან იღებს თავისთვის სამყოფ და საჭირო საზრდოს, მაგრამ ვაზის მოშენებისათვის უკეთეს მიწად ითვლება თიხანარევი და კირნარევი მიწა. ამ გვარ მიწაში მოშენებული ვაზის ნაყოფიდან დაწურული ღვინო უფრო კარგი გემოსი და ფერისა დგება, ხოლო თუ კირი აღემატება სხვა ნაწილებს მიწაში, მაშინ ღვინო დგება უფრო ბაცი ფერისა.

ვაზის გამრავლება შეიძლება ხუთი წესით: ა) რქით, ბ) გადაწვენით, გ) თესლით, დ) კვირტით და მყნობით.

ა) რქით გამრავლება. რქით გამრავლებისათვის. რქა უნდა ამოირჩეს კარგად შემოსული, ჯანსაღი და ძველი ვაზისა, და არა შემოუსვლელი, სუსტი და ახალ შენისა. რქით გამრავლება შეიძლება ოთხნაირად: 1) იმისთანა რქით, რომელსაც ზედ აქვს თითო ვერშოკი ძველი ვაზის ნაწილი, ეგრედ წოდებული ქურდიანი რქით: 2) იმისთანა რქით, რომელსაც ზედ ცოტა ძველი ვაზის ნაჭერი აკრავს ესრედ წოდებული უმუხლო რქით. 3) უბრალო რქით, რომელსაც ძველი ვაზის ნაჭერი აქვს და 4) კვირტით.

ამ წესებით ვაზის გამრავლებაში, უპირველესობა უნდა მივცეთ პირველ ორგვარ წესებს, რადგანაც ამ გვარი წესით დარგული რქები ყოველთვის უფრო საიმედო ვაზს გვაძლევენ, ვიდრე დანარჩენი წესით დარგულები.

ზოგიერთი მევენახენი ამტკიცებენ, ვითომც მუხლიანი რქა ფესვებს გვიან იდგამს, მაინც უმუხლო უფრო კარგად გვარობსო. ბ. ბაბოვი ამტკიცებს, რადგანაც მუხლიანი რქა გვიან იდგამს ფესვებსაო, ამიტომ რქა მიწიდან ძნელად იღებს საჭირო საზრდოსაო, რის გამო იგი მალე ლპება და ვერც გვარობსო. ხოლო ჩემმა შვიდმეტი წლის გამოცდილებამ დამარწმუნა, რომ წესიერად დარგული უმუხლო რქა, რომელსაც ზედ ცოტა ძველი ვაზის ნაჭერი აკრავს მუდამ უფრო უკეთეს შედეგს მაძლევდა ვიდრე მუხლიანი რქა. რაც შეეხება უბრალო რქით და კვირტით ვაზის გამრავლებას, ამას მე არავის არ ურჩევ, რადგანაც 1887 წელიწადს ვცადე ორივე წესით გამრავლება საცხენისის სამეურნეო სკოლაში და ორივე წესმა ცუდი შედეგი მაჩვენეს.

გადაწვენით ვაზის გამრავლება. ვაზის გადასაწვენად სთხრიან არხებს სამ მეოთხედ ან ერთი არშინის სიღრმეზედ, რომელიც არის დამოკიდებული ნიადაგზედ და ჰავაზედ. ქვიშა-ნარევ ნიადაგზედ და ცხელ ადგილებში ვაზის გადასაწვენად არხებს სთხრიან სამ მეოთხედ დაწყებილი ერთი არშინის სიღრმემდის და ნახევარ არშინის სიგანით, თიხა ნარევ მიწაზედ და აგრეთვე გრილ და ცივ ადგილებში არხებს სთხრიან ათ ვერშოკიდგან დაწყობილი თორმეტის ვერშოკის სიღრმეზედ და ნახევარ არშინის სიგანით. გარდა ამისა ირჩევა დრო ვაზის გადასაწვენად, ცხელ და თბილ ადგილებში ვაზს აწვენენ შემოდგომით, გრილ და ცივ ადგილებში — მხოლოდ გაზაფხულობით.

თესლით გამრავლება. თუმცა თესლით გამრავლებული ვაზი დიდ ხნობამდისინ ცოცხლობს, მაინც მის გამრავლებას ბევრი დრო და წვალება უნდება, მაგრამ ვისაც ჰსურს გამოსცადოს ეს წესი, მაშინ იმან თესლი (წიპწა) უნდა დათესოს შემოდგომაზედ ან გაზაფხულზედ. შემოდგომაზედ დათესილი თესლი ამოდის მომავალ გაზაფხულზედ, მხოლოდ გაზაფ-

ხულზედ დათესილი კი ამოდის მეორე წელიწადს, ასე მოყვანილ ვაზს შემოდგომაზედ ან გაზაფხულზედ რგავენ დანიშნულ ადგილას, სკოლის *) გაშენების დროს ჩვენ მხედველობაში უნდა ვიქონიოთ: 1) სკოლა უნდა გააშენოთ მყუდრო და მიფარებულ ადგილას; 2) უნდა მოშენდეს თიხა ქვიშანარევ ანუ შავ ნოყიერ მიწაზედ, ხმელ მიწაზედ რქას ფესვები ვერ ეზრდება, 3) თუ რქა მოშენებულია ნოყიერ მიწაზედ, მაშინ ხმელ მიწაზედ გადარგვას ველარ აიტანს და მალე გაფუჭდება. ახლად გადარგული ვაზი უკეთესად გვარობს მაშინ, როდესაც მის დასარგავად დანიშნული მიწა ემსგავსება სკოლის მიწას. სკოლაში რქის დასარგავად არხებს სთხრიან ლარზედ (რიგზედ) ასე, რომ ერთი არხი მეორეს შორავდეს არშინ ნახევარით, არხებს უნდა ჰქონდეს სიგანე რვა ვერშოკი, ხოლო სიღრმე 12—14—16 ვერშოკამდისინ, ასე მომზადებულ არხებში ორ რიგად რგავენ რქას, ერთმანეთზედ ორი ან სამი ვერშოკის სიშორეზედ. არხებს ამსებენ მიწით, თლონდ ძალიან დატკეპნილ მიწაში ჰაერი კარგად ველარ მუშაობს, ცნობილია, რომ რამდენათაც მცენარე მოკლებულია ჰაერს, იმდენად იგი ცუდად გვარობს; რქის დარგვის შემდეგ შარები მაშინათვე უნდა მოირწყოს, რასაკვირველია, თუ არის სამყოფი წყალი. ნახარები ვაზი სკოლიდგან მეორე წელიწადსვე უნდა გადირგას დანიშნულ ადგილას; ხოლო თუ ნახარები რქა დარჩა სკოლაში ორ წელიწადზედ მეტი, მაშინ მიწიდგან ამოღების დროს მას ფესვები უფუჭდება და იმიტომ გადარგვის შემდეგ ცუდათა გვარობს; ამასთანავე სკოლიდგან ვენახის მოშენებას უპირატესობა უნდა მივცეთ პირდაპირ რქით მოშენებას, რადგანაც სკოლიდან გაშენებული ვენახი უფრო ადრე იძლევა მოსავალს, მაგრამ პირდაპირ ალაგობრივ დარგული რქა, სკოლიდგან გადარგულ ვაზზედ, დიდხანს ცოცხლობს. ვაზის დარგვამდის მიწა უნდა დაიგეგმოს (დაიპლანოს) და გაიყოს გზებათ.**) შემდეგ შეუდექით მიწის შემზადებას ასე: თუ მიწა ძალიან ქვიანია, მაშინ სთხრიან 12 ვერშოკიდამ დაწყებული 16 ვერშოკამდისინ სიღრმეზედ; ხოლო თუ მიწა ფხვიერია და ნოყიერია, მაშინ სთხრიან 12 ვერშოკს.

არჩილ დარეჯანაშვილი.

(შემდეგი იქნება)

*) გალოსნობაში სკოლას ეძახიან იმისთანა ადგილს, სადაც ზრდიან ვაზს ან ხეხილს გასასყიდათ ან ბაღში დასარგავათ.

**) გზების სიგანე უნდა იყვეს საჟენ ნახევრიდგან დაწყებული სამ საჟენამდის.

ყურმოკრული საუბარი

—

ერთი გასათხოვარი ქალი ამბობდა:

— მე უნდა მივსთხოვდე იმისთანა მხნე კაცს, რომელსაც შეეძლოს ჩემთან ერთად შესვლა ცეცხლშიო და წყალშიო!

— იცით! მაშ მე გირჩევთ მისთხოვდეთ ცეცხლ-მქრობელს და მცურავსო, — მიუგო ახალგაზდა კაცმა.

დეპეშები

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან).

16 ივლისი.

ცეტინიე. ქორწინება მთავრის ძის დანილოსი და პრინცესა იუტტასი მოხდა გუშინ საღამოს 6 საათზედ.

პარიზი ნეგრიემ განუცხადა „Gaulois“-ს, თანამშრომელს, მე აღარ ვეკუთვნი ჯარს და გადავწყვიტე გამოვიდე სამსახურიდანო.

ესტერგაზიმ განუცხადა „Matin“-ის თანამშრომელს, რომ რენში არ წავალო.

განცხადებანი

იყიდება
„ცნობის ფურცლის“ რედაქციაში
იაფ-ფასიანი
სახალხო გამოცემანი:

თავ. ილია ჭავჭავაძე .	2 „
ალექსანდრე ყაზბეგისა	2 „
საქართველოს მეფე და ქართველი ტომი	2 „
პატარა ბიბლიოთეკა . .	2 „

ვინც ას ცალს გამოიწერს, მანეთზე დაეთმობა ორი აბაზი.

მსურველნი მიჰმართავენ („ცნობის ფურცლის“ რედაქციას. 30—30)

გამოვიდა და ისყიდება
წერა-კითხვის გამ. საზოგ. წიგნის მაღაზიაში

იმერული ზღაპრები

შეკრებილი **პ. მესხის** მიერ
ფასი 5 კაპ.

ვინც „ცნობის ფურცლის“ რედაქციიდან გამოიწერს ერთბაშად 25 ცალს, იმას ერთ მანათად დაეთმობა. (12—12)

КУРСЪ БУХГАЛТЕРІИ,

состоящій изъ слѣдующихъ предметовъ:

1) **Бухгалтеріи** двойной итальянской по разнымъ отраслямъ торговой мышленности,
2) **Коммерческой ариѳметики** (банковыя и торговыя операціи),
3) **Ариѳметики на счетахъ.**
4) **Коммерческой экономіи,**
5) **Торговыхъ и вексельныхъ** узаконеній.

преподаетъ **И. Я. БРОНЪ-ФОНЪ-БРЕННЕРЪ, препод. тифлисскихъ учебн. заведеніи.**

Плата за весь курсъ 60 руб.

Курсъ 3-мѣсячный, при ежедневныхъ занятіяхъ въ теченіе 2-хъ часовъ, по вечерамъ. Начало занятій— 1-е число каждаго мѣся

За успѣшныя занятія лучшія аттестаціи отъ учебнаго начальс

Составленная И. Я. Бронъ фонъ-Бреннеръ книга «Коммерческая ариѳметика» содержитъ въ себѣ VII отдѣловъ: 1) ариѳметич. вычисленія на счет 2) монетныя вычисленія, 3) товарныя сдѣлки, 4) вексельныя операціи, 5) торговыя товарищества, 6) банки и ихъ операціи, 7) биржевыя операціи (520 ... ачъ и таблицы). Цѣна 2 руб. **Продается во всѣхъ книжныхъ магазинахъ автора: Михайловская ул., № 71.** (100—62)

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1899 ГОДЪ
НА ЛИТЕРАТУРНЫЙ И НАУЧНО-ПОПУЛЯРНЫЙ ЖУРНАЛЪ
для самообразованія

УШ-й г. изд.

МІРЪ БОЖІЙ

УШ-й г. изд.

Выходитъ 1-го числа каждаго мѣсяца въ размѣрѣ не менѣе 25 печ. листовъ.

1899 году журналъ будетъ издаваться по той же программѣ и п... томъ же составѣ редакціи и сотрудниковъ, причемъ для напечатанія пр... толагается, между прочимъ, слѣдующее:

БЕЛЛЕТРИСТИКА ОРИГИНАЛЬНАЯ: «Освободилась», романъ А. Ве...ивкой; «Риштау», повѣсть В. Сѣрошевскаго; «Отъ Волги до Портъ-Арту... путевые очерки), Н. Гарина; «Душная ночь» (Изъ степныхъ очерковъ), раз... Ю. Безродной; «Каинъ и Артемъ» (Изъ жизни босяковъ), разск. М. Гор...го; «Въ ночной смѣнѣ», разсказъ изъ военнаго быта А. Куприна;; разск... г.г. Бунина, Потапенко, Станюковича, Чирикова.

Научныя статьи и сочиненія. «Антропологическіе очерки» про... Бранта: «Современное положеніе вопроса о гипнотизмѣ», .В Битнера; «Ч...льзъ Парнель», Ев Тарле; «Очерки по исторіи русской культуры», ч. Ш. П. Милюкова. «Александръ I и его время», А. Прѣснякова: «А. С. Пу...кинъ (юбилейная статья). Ив. Иванова; «В. Г. Короленко», Ив. Иван... «Ада Негри», В. я Фритче: «Очерки по соціальной экономіи». прив.-доц. Туганъ-Барановскаго; Послѣдствія переворота въ земледѣліи», Л. Крживи...го; «Положеніе труда въ Англіи», Л. Давыдовой; «Рихардъ Авенаріу... эмпиріокритицизмъ», проф. Г. Челпанова; «Экспериментальная психологія, настоящее и будущее, д-ра философіи В. Анри.

ПЕРЕВОДНЫЯ СОЧИНЕНІЯ, «Очерки по исторіи соціальной фил...фіи», Людвика Штейна, пер. съ нѣмецкаго; «Религія красоты» (джонъ ...кинъ и его идеи), Сизеранна; «XIX вѣкъ въ различныхъ областяхъ науки, ...ники и общественной жизни», компилятивныя статьи; «Изъ исторіи тай... обществъ у различныхъ народовъ».

Постоянные отдѣлы. Критическія замѣтки. Изъ запад... литературы. На родинѣ. За границей. Научный обзоръ. Т...шія научныя новости. Библіографія. Новости иностранной ...тературы.

УСЛОВІЯ ПОДПИСКИ:

Съ доставкой и пересылкой во всѣ города Россіи на годъ	8 руб
Безъ доставки на годъ	7 »
За границу на годъ	10 »

Вмѣсто разсрочки допускается подписка:

По полугодіямъ;	по третямъ года:
Съ доставкой и пересылкой во всѣ города Россіи на полгода 4 р.	Съ доставкой и пересылкой в... города Россіи;
За границу . . . 5 р	въ январѣ . , .
Безъ доставки по соглашенію конторой	» маѣ . . .
	» сентябрѣ . . .
	За границу: въ январѣ
	» » » маѣ . .
	» » » сентябрѣ .

Адресъ: С.-Петербургъ, Лиговка, 26.

Подписавшіеся на полгода или на треть года продолжаютъ подписку ... повышенія подписной цѣны

Уступки съ подписной цѣны никому не дѣлается.

Издательница *А. Давыдова.* Редакторъ *В. П. Острогорск...*

Дозволено цензурою. Тифлисъ. 19 iЮля 1899 г. სტ. „ცნ. ფურც.“) გ. ჭუბინისა), რედაქტორ-გამომცემელი გ.